

Maria Lindbom
Handläggare
040-675 32 30
Maria.Lindbom@skane.se

YTTRANDE

Datum 2016-06-02
Dnr 1601273

1 (5)

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss. Betänkandet EU på hemmaplan (SOU 2016:10)

Sammanfattning

Region Skåne delar utredningens beskrivning att det saknas ett offentligt samtal i Sverige om EU och hur vi kan vara med och påverka beslut. Det behövs en ökad delaktighet och dialog om EU-relaterade frågor, nationellt – regionalt – lokalt.

Region Skåne ser därför positivt på utredningens förslag att regeringen bör skapa förbättrade arbetsformer för information till och dialog med det omgivande samhället i frågor som beslutas på EU-nivå. Med nya former för beredning av EU-ärenden kan debatten vitaliseras och kunskapsnivån och engagemanget höjas. Det gäller på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Arbetsformer och tidsramar behöver skapas som medger påverkansarbete och som bidrar till EU-legitimiteten i stort. Det handlar om att visa ett tydligt ägarskap av EU-frågor; inte endast att säkra tillgången till EU-finansiering utan att påverka innehåll, inriktning och utvecklingsmöjligheter för Sverige och Europa.

Särskilda synpunkter på utredningens förslag

Region Skåne instämmer i förslagen att:

- Höja kunskapen i internationella frågor och om EU**
genom satsning på utbildning för förtroendevalda och tjänstemän i kommuner landsting/regioner där EU-frågor översätts till lokala- och regionala frågor.

Region Skånes kommentar:

Fokus bör ligga på frågor som berör regional nivå och ske i samverkan med SKL, Regionkommittén, regionernas Brysselkontor och Sveriges ständiga representation till EU. Våra svenska EU-parlamentariker har här ett särskilt ansvar genom den direkta länken de utgör mellan EU-nivån och svenska väljare och partier.

2. Öka möjligheterna till insyn och delaktighet

genom att inrätta särskilda EU-beredningsgrupper för viktiga sakfrågor som väntas leda till ny EU-lagstiftning.

Region Skånes kommentar:

Särskilda EU-beredningsgrupper skulle kunna göra det möjligt att framföra synpunkter mer formaliserat och strukturerat än vad som idag är fallet och dessutom utgöra ett incitament att vidareutveckla regional demokrati och delaktighet i EU-relaterat arbete. Det viktiga här är att bli delaktig i tillräckligt tidigt skede då påverkansmöjlighet fortfarande finns.

Ett direkt deltagande från regional nivå är särskilt angeläget inom sakområden som kräver expertis från genomförandenivån regionalt och lokalt. I andra fall kan vi företräddas av samarbetsorganisation som SKL.

När det gäller formerna för den öppna samordningsmetoden (OMC) är det önskvärt att dessa ger utrymme för nationell förankring på regional nivå i frågor där den regionala nivån har ett formellt ansvar, som t.ex. på kulturområdet. Detta är viktigt även om det inte leder till ny lagstiftning, då det ändå har en påverkan på utformningen av kommande EU-program.

- att skapa former för nationella e-samråd i samband med förberedande lagstiftningsarbete i EU.

Lagstiftningsprocesserna på EU-nivå kan ibland gå för fort, eller ske på ett sätt som gör det svårt för andra än nationella myndigheter och Regeringskansliet att på egen hand sätta sig in i potentiella konsekvenser för den egna verksamheten. Ett sådant exempel var förslaget om en EU-övergripande dataskyddsförordning, där väldigt få landsting och regioner i Sverige i tid förstod vilka möjliga effekter förslaget skulle kunna få, inte minst när det gällde forskning som inkluderar personuppgifter. Först väldigt sent i processen reagerade regioner och landsting, vilket i många fall berodde på brist på kommunikation från nationell nivå om möjliga konsekvenser för personuppgiftsnära forskning. Processen omkring dataskyddsförordningen får därför ses som ett beklagligt exempel på bristfällig kommunikation och otillräcklig formell beredningsprocess

med regionala och landstingskommunala aktörer gällande en pågående lagstiftningsförhandling med potentiellt stora konsekvenser för såväl nationell som regional nivå.

3. Förbättra informationstillgången

för ökad förståelse om hur beslut fattas på EU-nivå genom inrättandet av informationskanaler

- EU-portal (regeringen.se)
- Förtydligat informationsansvar för myndigheter

Region Skånes kommentar:

Som utredningen "EU på hemmaplan" påpekar måste mer göras för att få medborgarna delaktiga i syfte att minska det demokratiska underskottet. Det behövs bättre kunskap, bättre information och bättre möjlighet till delaktighet. Här kan också regionfullmäktige få en viktig roll; ökade möjligheter för fullmäktiges ledamöter att påverka samt en mer offentligdebatt om vad som är på gång inom EU.

Tillsammans med vårt Brysselkontor avser vi ytterligare synliggöra EU (t ex genom vår hemsida) för att öka möjligheter till medborgerligt deltagande:

- insyn och påverkansmöjligheter, EU Kommissionens samråd om möjligt synkroniserade med nationella EU-beredningsgrupper, strategiska prioriteringar för vårt EU-arbete; beskrivning av vilka frågor vi driver.

Vikten av att Region Skåne samarbetar och understödjer det viktiga arbete som utförs genom Europaforum i Hässleholm, som kan jämföras med ett EU/Almedalen i Skåne, bör dessutom understrykas.

Gällande rekommendationen till kommuner (regioner) om informationshöjande insatser hänvisar vi till Europa Direkt kontoren.

Allmänna synpunkter – vår roll som region

Region Skåne har enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar ett permanent uppdrag från staten att samordna de regionala utvecklingsfrågorna. I det regionala utvecklingsprogrammet uttrycks att Region Skåne ska vara en drivande utvecklingsaktör som ökar samspelet mellan samhällsaktörer nationellt och internationellt. En avgörande framgångsfaktor är att arbetet genomförs öppet, inkluderande och i kontinuerlig dialog.

Utvecklingsstrategin ingår i både en nationell och en europeisk kontext, till exempel genom den nationella strategin för regional tillväxt och attraktionskraft, Östersjöstrategin och EUs sammanhållningspolitik. Den interagerar även med många andra processer och strategier på regional och lokal nivå som exempelvis *Den internationella innovationsstrategin för Skåne* och *Miljöstrategiska programmet*. Målsättningen är att vi ska utvecklas som europeisk och global aktör genom fördjupade samarbeten på

flera plan. Vi behöver därmed agera strategiskt på nationella och internationella arenor.

Region Skånes Budget & Verksamhetsplan 2016 anger att medborgarnas inflytande ska öka. För att kunna utveckla det demokratiska uppdraget är en öppen dialog med medborgarna en grundförutsättning.

Eftersom minst hälften av de frågor som behandlas på lokal och regional nivå har koppling till EU bör det vara självklart att ha ett löpande samtal om hur vi är delaktiga i EU-samarbete. Målsättningen är att integrera EU-frågor som en naturlig del inom respektive sakområde men precis som utredningen kommer fram till är det svårt att få EU att genomsyra alla delar av organisationen om det saknas ett tydligt ansvar för samråd och information.

För att bli framgångsrika i EU-sammanhang behöver vi ta egna initiativ och driva dessa långsiktigt. Det finns fortfarande en stor potential att stärka EU- och transnationell kompetens på regional nivå. Efter mer än 20 år som EU-medlem betraktas fortfarande EU-samarbete ofta som något extra och med oklar nytta för den egna verksamheten.

Som offentlig regional aktör kan vi bidra till utformningen av politiken på EU-nivå även om vi inte är direkt delaktiga i förhandlingarna. Exempel på politiska frågor som delvis beslutas på EU-nivå där vi som region kan bidra är kultur, miljö, folkhälsa, migration, energi, handel och innovation.

Genom samarbete i Sveriges Kommuner och Landsting, i Regionkommittén och i diverse nätverk och plattformar får vi insyn och möjlighet att delta i formulering av policy i tidiga skeden. Vårt Brysselkontor ger oss ökad kunskap om de politiska processerna och hjälper oss att identifiera strategiska partnerskap. Kontoret fyller också en viktig funktion som informationskanal om EU till våra medborgare då man får besök av många olika kategorier av grupper som lärosäten, kommuner och organisationer.

Exempel på områden där vi är med och påverkar agendan och innehållet i EU-samarbetet

- Nyindustrialisering (Vanguard Initiative)
- Aktivt och hälsosamt åldrande (EIP AHA)
- Smart sustainable city development (EIP)
- European Regional and Local Health Authorities (EUREGHA)

Region Skåne har anlåtats som experter (idéutbyte av informell karaktär) av Kommissionen på området innovation och smart specialisering. Det handlar om metodutveckling som leder till gemensamma erfarenheter och som kan ge impulser till ny lagstiftning. Ett exempel är Vanguard Initiative, där vi på initiativ av region Flandern organiserade oss och inledde tät dialog med

kommissionen om hur regionalt samarbete kan främjas för att stödja innovativ företagsamhet och tillväxt. Utgångspunkten har varit möten på regional politisk nivå mellan de största europeiska aktörerna med intresse av att utveckla europeisk spetskompetens inom några specifika områden. Genom arbetet har Skåne fått en intressant plattform att påverka europeisk politik och delta i europeiska samarbetsprojekt.

EU-kommissionens samråd – en tidig remissrunda

Med EU-kommissionens planerade utökning av offentliga samråd behöver vi bättre rutiner för hur vi bevakar och hanterar dessa. Region Skåne lämnar årligen in ett antal svar på EU-samråd men vi saknar överblick och vet inte heller om dialog och samordning har förekommit med nationell nivå.

Vi har för avsikt att registrera oss i EUs Öppenhetsregister eftersom det är logiskt att officiella samrådssvar lämnas in i Region Skånes namn. I linje med resonemanget om kunskapshöjning och förankring av EU-arbetet, bör svar inte endast hanteras av tjänstemannanivå utan även förankras politiskt innan de skickas in.

Deltagande i EU-samråd är en viktig påverkansmöjlighet som kan höja kunskapen och profilera regionen som en attraktiv, kunnig och engagerad samarbetspartner. Vi ser gärna att en rutin skapas för dialog med nationell nivå så att möjlighet ges att koordinera svar, undvika dubbelarbete och motstridiga signaler. Viss sådan samordning sker idag via plattformar och organisationer som SKL, Regionkommittén och Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR).

Henrik Fritzon
Ordförande

Alf Jönsson
Regiondirektör